

FÉNYES ADOLF TEREM

BOD ÉVA
KERÁMIKUSMŰVÉS
Z
KIÁLLÍTÁSA

1965. SZEPTEMBER

Mennyi ismeretlen tehetség van ebben az országban — mondta Móricz Zsigmond felfedező örömmel egy-egy országjáró útja után. Volt a tegnapiiban, s van a maiban még több-, múlton okulva, tudásban edzve. Bod Éva tizenhárom évet töltött tanári státusban és nem gondolt rá, hogy kitörjön névtelenségéből. 1953-ban végzett s tanított főleg kémiát a budapesti Móricz Zsigmond Gimnáziumban.

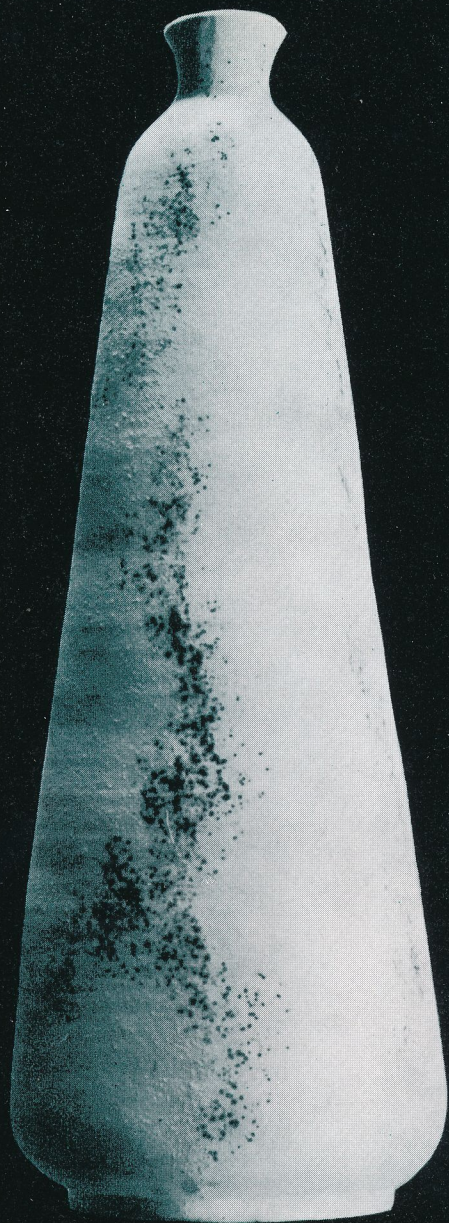
Mikor 1960-ban a mázzal kezdett foglalkozni, kísérletképpen a mázak struktúrájával, színeváltozásával, kémiai viselkedésével, nem gondolt esztétikai értékükkel, s még kevésbé arra, hogy kerámikus legyen, vagy éppen megélhetésül válassza az agyagművességet. Egyszerűen: szabadulni próbált empirikus úton a pedagógia hétköznapijaiból, s a forgókorong mellé ülő, politechnikára fogott diákoknak kívánt jó tanácsot adni, hazai mázak okos felhasználásával. A kémikus tanárnő semmit nem tudott az

agyagra festett mázak sajátos viselkedéséről, égető kemencék hőfokának hatalmáról, s hogy felelőtlen utasításokat ne adjon, 1961-re megtanult bánni az agyaggal is.

1961 novemberében tagja lesz a Képzőművészeti Alapnak, kiállít Helsinkiben, Stockholmban, majd Londonban, Szófiában, utóbb 1965-ben Lipcsében, Varsóban, Rómában, s hazai kiállításokon nem egyszer.

Valóban mennyi tehetség van ebben az országban, csupán a kerámikusok között! — s most feltör közénk a névtelen tanárnő, a kémikus Bod Éva, páratlan kutató kedvvel, szorgalommal, előítélet nélküli odaadással. A formákat mackónak, bűgőcsigának, kismalacnak, cipónak becézi, s a repesztett mázat irányított repesztésnek, s az ugrasztottat láva-máznak, a csillagmázat pikkelyesnek. Közben pedig fáradhatatlanul keresi az újat, soha nem formál ugyanúgy, nincsen két egyforma agyagja, máza, s keres a porózus, vízáteresztő terrakotta helyett is olyan anyagot, melyhez hasonlót a régi Kína, Japán, Korea ismert ugyan, még a porcelán előtt, de nálunk fel nem lelhető. Ha versenyképes akar lenni, ez a parancs: bírja el az agyag a tömörre égetést úgy, hogy a mintázott tárgy ne veszítse el formáját, s a vizet ne fogadja be.

És ez az anyag úgy cseng, ha megütjük, mint a porcelán, tömör, kemény, tartja a formát, színezhető, és földpáttal, kaolinnal, oxidokkal keverve számtalan változata van. Ahol egyik alapanyagát a Dunántúl bányásszák, meddőnek tartják. Ez a meddő föld lett 1200 fok felett égetetten az új magyar kerámia kimeríthetetlen kincse. Angol, francia, német neve ismert, de magyar neve nincs. Leginkább a kemény cserép fogalma fedi. Fémek, vas, réz oxidációjával színezhető, a mázak, feketék, barnák, zöldek, sze-

rényen feltéve fémes csillogással kitűnően dekorálják. Rusztikusabb, mint a porcelán, nemesebb a terrakottánál. Semmibe se vettük, meddőnek bélyegeztük.

A névtelen tanárnő azonban ismeri a természet törvényeit, titoknak hitt összefüggéseit, tudja, hogy mindennek helye és szerepe van. Mít ad hozzá saját egyéniségéből a kísérletezés újdonságához? Mindenek előtt a változatok gazdagságát formában, színben. Soha nem állapodik meg sikeres eredményeinél, türelmetlenül és okosan keresi az újat. Az elaprózás idegen tőle, kisebb tárgyai is nagyvonalúak, archaikusan méltóságosak. Mázban, dekorban nem hivalkodó. A pikkelyes, repesztett, érdes felület helyét „kemény cserepeiben” elfoglalta a nemes egyszerűség. Ismeri alapanyag, forma, máz egységének varázsát, fontosságát. Mérték-tartó, nem rapszódikus. Színekben a visszafogottabbakat szereti, formában megvet minden fölösleges részletet. Művészi erényei holnapjának is zálogai.

KOCZOGH ÁKOS

Az installációt tervezte: Novák Miklós

Rendezte: Lányi Ottóné